

Podpisani jih je za I. in II. razred svoje štiri-razrednice 150 komadov že sprejel in takoj otrokom razdelil.*) ki jim izoborno služijo s svojo pravo metodo. Po tej metodi se ni truditi ne otroku ne učitelju, ampak računstvo se razvija nehoti gladko samo po otroku, brez prestanka, kar druge metode ne vsebujejo in ravno že zaraditega so jako priporočljive. To-variši, sezite po njih! Sebi prihranite marsi-katere besedo „priganjanja“.

Računice izidejo v 3 delih; sedaj je do-tiskana I. stopnja v rač. prostoru od 1 do 100 že v II. natisku. Cena sešitku je 60 vin., za 114 strani ta znesek ni previsok, posebno pa ker je dobro vezan z močnim papirjem in lepim tiskom.

Fran S. Kranje,
nadučitelj.

„Narodne pesmi“ za šolsko mladino so pošle. Na to opozarjamo tovariše in jih prosimo, da malo potrpe. Te pesmi izidejo prav kmalu v pomnoženi izdaji v dveh zvez-kih. Posrbelo se bo, da jih bo c. kr. mini-strstvo za uk in bogočastje tudi aprobiralo.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Kulturno delo.

„Prosveta“ je h koncu lanskega in v začetku letošnjega leta razposlala prošnje za podporo na različne posojilnice, občinske zastope in rodoljube po celi Kranjski. Nekaj izmed teh se je že odzvalo naši prošnji, velika večina pa še ne. Prosim vse one, ki so do-bili naše prošnje, naj se, četudi z malim da-rom spomnijo „Prosveto“. Odbor ima že celo vrsto krajev po Koroškem in v Kočev-skem v vidiku, kjer je krvava potreba, da se ustanovi javna ljudska knjižnica, da se s tem oživi in okrepi narodna zavest ondotnega slovenskega ljudstva, da ne bo za nas za vedno izgubljeno. Ravno v sedanjih časih, ko se Nemci vedno boljbolj organizirajo proti nam Slovincem, ko „Schulverein“ in „Südmarche“ z vso silo in z vsemi možnimi sredstvi delujeta za ponemčenje naših bratov na Koroškem in Štajerskem, je treba, da je naše ljudstvo v na-rodno mešanih krajih izobraženo in utrjeno v narodni zavesti, pa ga ne bo mogel tuje po-nemčiti. „Prosveta“ je prevzela to izobraže-valno nalogo in jo že par let s sredstvi, ki so ji na razpolago, uspešno vrši. Neobhodno po-trebno pa je, da se to izobraževalno delo or-ganizira sistematično, da bo imelo pravi uspeh. Zato pa je treba večjih sredstev, kakor pa razpolaga z njimi „Prosveta“. Da se to-čaj omogoči to sistematično izobraževalno delo, zlasti na Koroškem, v tem narodno naj-bolj izpostavljenem delu naše slovenske domo-vine, je razposlala „Prosveta“ prošnje za pod-poro, ki naj pripomore k izvršitvi tega načrta. Zato prosimo še enkrat vse one, ki so prejeli naše prošnje, a se še niso odzvali, da naj se s kakim darom spomnijo „Prosveto“ in s tem omogočijo njeno delo.

Odbor „Prosvete“.

Enajsto javno ljudsko knjižnico v Dravski dolini so ustanovili v Rušah pri Mariboru. Dr. Pivko iz Maribora je predaval o pomenu ljudskih knjižnic.

Javno ljudsko knjižnico in čil-talnico je osnoval „Sokol“ v Logatcu.

Narodna požrtvovalnost naših bratov v Ameriki. Vodstvo „Družbe sv. Ci-rila in Metoda“ nam piše: Vsem slovenskim društvom doma in na tujem, ki niso ravno v denarnih nepravilnostih, bodi za zbujevalen zgled „Slovensko podporno društvo sv. Petra št. 50 v Brooklinu“. To društvo je namreč pristopilo naši prepotrebni vseslovenski šolski družbi sv. Cirila in Metoda kot podpornik z letnim prispevkom 50 K. Ravno kar je priposlala banka Frank Sakser iz Novoga Jorka že drugo letnino imenovanega društva. Obenem je dobilo vod-stvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ navdušeno pismo od blage podpornice v Brooklinu. V pismu pravijo zavedni brooklinski rojaki: „Naša srčna želja je, da bi dobila „Družba sv. Cirila in Metoda“ izdatne podpore iz Amerike, zlasti sedaj, ko vidimo, kako tudi nas stiskajo sovražni elementi. Dal Bog, da bi se naša darežljiva slov. srca križem sveta in Vas pod-pirala tako, da bi Vam bilo mogoče priti do zdavno zaželenega cilja, spoditi sovražne čete z domače grude matere Slave. Želim Vam v tem letu blagoslova z nebes in mnogo uspe-hov!“ — K tem idealnim besedam goreče do-movinske ljubezni pristavljamo samo „Amen!“ To je: Zgodi se! — Vsem rojakom doma in na tujem, posebno vsem društvom, družbam in korporacijam pa bodi brooklinsko podporno društvo zvezda vednica v čuvstvenovanju in de-lovanju za našo edino obrambno družbo. Prav nič ne dvomimo, da se bodo dobile naslednice. Sploh pa naj nam bodo naši ameriški rojaki, ki so istotako trpini za vsakdanji kruh, za vzor rodoljubne ljubavi in požrtvovalnosti. Slo-venski časopisi v Ameriki, v prvi vrsti dični „Glas Naroda“, se po septembrskih dogodkih

nabrali prav lepe zneske za razne dobrodelne namene v stari domovini; posebno častno se spominjajo „Družbe sv. Cirila in Metoda“, ki ji je „Glas Naroda“ ravno kar zopet doposlal zbirko 60 K. Hvala tisočera uredništvu in vsem darovalcem! — Družbi sv. Cirila in Metoda koristi gmotno, kdor uporablja Fockovo (iz Kranja) ali Gabrščekovo (iz Go-ric) milo. S tema tvornicama je sklenila družba zvezo, ki je slovenstvu toliko v korist, kolikor cenimo vrednost, da ohranimo čez 50 sloven-skih otrok našemu narodu v tistih pokrajinah kjer bi izgubili mladino, ako bi je ne branila naša družba. Torej, gospodinjice pozor! — Družba sv. Cirila in Metoda je prejela za rabljene pošne znamke 80 K. Vrednost nekaterih znamk bi bila prav znatna, ako bi ne bili nabiraleci odstrigli zobčastih ro-bov. Iz Radovljice je prejela družba večje šte-vilo znamk v posameznih ovitkih lepo sortira-nih in ohranjenih. S takimi znamkami se družbi resnično gmotno koristi. Na delo, prosimo!

Politiški pregled.

* Slovaška združitev v državnem zboru šteje 125 poslancev, in sicer je: 20 poslancev Zveze južnih Slovanov, 17 Sloven-skega kluba, 28 čeških agrarcev, 20 Mlado-bčev, 17 klerikalnih Čehov, 12 čeških radi-kalcev, 4 moravske ljudske stranke, 2 realista, 4 Starorusini. Ustanovitev te združitve je na-pravila velik vtisk tudi na Malorusi in Poljake. Ako se ji pridružijo še ti, bo štela 196 po-slancev. In to bi bilo velike politične važnosti.

* Državni zbor se zopet snide k za-seedanju sredi prihodnjega meseca.

* Volilna reforma za štajerski de-želni zbor je dobila najvišje potrjenje. De-želnozborske volitve se bodo vršile najpozneje meseca maja.

* Istrski deželni zbor ne bo sklican, ker po mnenju ministrstva nasprotuje notranji politični položaj in ker se kmalu snide dr-žavni zbor.

* Na Češkem se gode sedaj politične persekucije, pa se enake obljublajo tudi Slo-vincem.

* Cerkev — madjarizuje. Madjarski škof Imbo Baude je osrečil svoje vernike, ki so v večini Slovaki, s pastirskim listim, kjer jih opozarja na odredbe naučnega ministra Apponijaja, naj posvetijo v nemadjarških šo-ah največjo pažnjo učenju madjarščine.

* Vojska s Srbijo. Oficialno naznanjajo, da vojne s Srbijo ne bo, ker je vlada vse ukrenila, da se spor reši mirnim potom.

* Češki socialni demokratje za svoj narod. V glasilu češke socialne demokracije „Právo Lidu“ označuje posl. Hudec stališče svoje stranke o načrtu jezikovnega zakona: „Socialna demokracija želi, da se parlament ohrani, ker se je zanj bojevala in krvavela. Želi to zaradi socialnih predlogov in tudi za-radi normalnega razvoja razmer v državi. Kaos in pretreslaji vodijo k reakciji. Socialna demo-kracija želi narodnega sporazumjenja in hoče delovati zanje povsod, kjer nje glasovi padajo na tehtnico. Ali češka socialna demokracija ne bo glasovala za vsako, najmanj pa izprijeno obliko Bienenrovih predlog. Nam pa je tudi v dolžnost, da delamo in se borimo za pravico in napredek svojega naroda, za njega gospo-darski, kulturni in narodni razvoj. Tudi mi smo sinovi češkega naroda in z njegovo usodo je zvezana tudi naša usoda.“

Vestnik.

„Kaj si neki mislijo pri tem ne-kateri slovenski profesorji?“ Narodnost, narodna zavest je najmanjša zahteva, ki jo smemo postaviti na slovenskega učitelja. Da pride iz učiteljskega učitelja, ki je saj narodno zaveden, to je najskromnejša zahteva, ki jo smemo sta-viti na zavod, ki je namenjen vzgoji učiteljev slovenskemu narodu. Žal, da ni tako! Prepo-jeno, čeprav ne v večini — značilne so tu že izjeme! — je dijaštvo c. kr. učiteljskega v Ljub-ljani z duhom germanske ideje. Kruta je ta beseda za slovenski narod in za slovensko učiteljsko — a žal, je resnična. Je letnik na c. kr. učiteljskem v Ljubljani, ki ima v svoji sredini slovenske dijake, kateri so navdušeni zagovorniki nemških idej in obenem navdušeni zagovorniki svojega razrednika. Značilne so tu besede nekega dijaka iz tega letnika o svojem tovarišu: „Sicer je za resnica da je (slovenski dijak) že itak pol nemčurja!...“ Značilno, tem značilneje, ker je dotičnik v svoji zaslepljenosti še nadalje zagovarjal svojega raz-rednika. — Mi sicer nimamo nič proti temu, da dijaki spoštujejo svojega razrednika, da so mu hvaležni, a vprašam vas: „Zakaj oni slo-venski dijaki, ki povzdigujejo tega nemškega profesorja, zakaj oni zabavljajo čez slovenske profesorje, zakaj ne spoštujejo njih, ki se res trudijo zanje, ki res delajo v njih korist?“ Od-govor je kaj lahak: „Oni so zaslepljeni; oni mislijo, da je slovenski profesor, ki zahteva od njih znanja, ki je strog z njimi, da je on njih sovražnik, njih tlačitelj in oni pa, ki se jim hlina, jim da malo učiti, malo zahteva in pod-pira in izpušča vsakogar, če ga le prosijo, oni da je njih resnični prijatelj!“ Prijatelji! Slabi vzgojevalci, pedagogi boste! Daleč ste zaslep-

ljeni in še na jako nizki stopnji, če tega sami ne uvidevate. Še slabši ste politiki, če menite, da je oni, ki se vam sladka, dobrih in dela za vas „hipno-navidezno“ dobro, res tudi vaš najboljši prijatelj. Oni, ki pred vami preklinja renegatstvo — ga v resnici pospešuje — on je bil dober vaš vodnik, dobro vas je vodil in kakor tudi uvidevamo, dosegal svoje cilje. „Na-men posvečuje sredstva!“ Saj mu je tudi slo-venska narodna pesem blago donela pri zidanju mostu do Adrije. — Ali uvidevate, prijatelji tretjeletniki, komu ste izročili ono krasno spo-minsko knjigo, komu ste dali vsak svojo sliko in od koga ste prejeli sliko „v spomin“? Ali uvidevate, kdo je točil pred vami solze ginj-nosti? No, če tega ne uvidevate sedaj, boste uvideli tedaj, ko boste stopili prvič samostojno na šolski oder pred svoj razred in boste rekli: „Tu je nekaj, tu nič in tu premalo!“ — Vzeli boste lepo knjigo v roke in boste študirali — „knjiga bo vaš najboljši prijatelj!“ Tako pri-jatelj! To iz mnogih virov, v prid sloven-skemu narodu in učiteljstvu; dovolj ča-a je trpelo slovensko učiteljstvo pomanjkanje. Da pa oni g. profesor, ki pred vami preklinja re-negatstvo, v resnici to pospešuje, naj se spomni g. prof. sklepa matur zadnjih dveh let in onih dveh ovčič, ki sta pribežali — ali jih je sam pozval — k njemu prosit ga službe — seveda kot k zaupnemu prijatelju, ker spoznala sta ga šele potem, ko sta odhajala od njega —! Kdo je bil oni, ki jih je nagovarjal k rene-gatstvu; kdo oni, ki jim je obljubljal službe le pod pogojem, da zataje samega sebe, da zataje svoj materin jezik? Gospod nadzornik! „Slo-venec“ — „Ali morajo res samo nemški pro-fesorji imeti tak nastop, ki pridobiva?“ — In oni album, ki ste mu ga izročili prijatelji; zdi se nam, da ga bo nesel na isti žrtvenik, ka-mor je hotel nesti poštenje onih dveh tovari-šev in rekel bo: „Glej, to je moje delo, to ti poklanjam!“ — Prejmi, o blažena Südmarche! Delite torej, prijatelji, spoštovanje, hvaležnost in vdanost med vse profesorje, ne dajte enemu vsega, drugim nič, ker: „Ker prijatelja izpo-znaš v ognju!“ — Vaš ogenj pa še ni prišel, ampak šele pride, ko nastopite svoj stan. Da pa tudi pri slovenskih prof. ni vse tako kakor bi bilo želeto, to je pri današnjih razmerah ob sebi umevno.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovala Okrajna posojilnica v Litiji 20 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Starman Fran iz Matenje vasi; Gruntar Anton z Vrsnega; Ažman Josip in Potočnik Uršula z Breznice; Ivan Stupica iz Draz-goš (5 K); šolsko vodstvo v Lozisah; Ber-tok Josip iz Lazareta pri Kopru; M. Baje in J. Sterlekar iz Banjaloke; Leopold Ferjan iz Olševka. Bog plati!

Tovariši in tovarišice, širite „Do-mače ognjišče“ med starši šolske mla-dine in „Našo bodočnost“ pa med šoli odraslo mladino.

Mladini. I. zvezek z 8 slikami, spisal Andrej Rapč. Cena 1 K. Po pošti 10 h več. Lično v platno vezan mladinski spis. Za-ložilo „Društvo za zgradbo učiteljskega kon-vikta. Naroča in kupuje se v „Učiteljski tiskarni“.

Spisi Mišjakovega Julčka. I. zvezek z 11 slikami, spisal Julij Slapšak. Cena lično v platno vezani knjigi 1 K; s pošto 10 h več. Rapetov I. zvezek je že vezan, Slapšakov je pa pravkar pri knjigovezu. Oba go-spoda pisatelja sta izročila rokopis „Učiteljskemu konviktu“ brezplačno, zato sta obe knjigi kar najlepše opremljeni. To jih bo vesela naša mladina! Zato le pridno po njih. Naročata se v Učiteljski tiskarni.

Koncert na korist učiteljskemu konviktu bo priredilo Kranjsko okraj-no učiteljsko društvo pod vodstvom tov. V. Rusa. Tako je prav!

Par pobožnih. V Švihovu je zapovedal občinski predstojnik učiteljstvu, da mora ob prostih dnevih moliti s šolskimi otroci ob 3. popoldne in da mora biti v prošnjih dneh otro-ko za zgled. In ta „stober pobožnosti“ je bil nekaj tednov pozneje uradno suspendiran od svojega mesta, ker ga je državno pravdnstvo začelo zasledovati zaradi krive prisage. — V Kolodeju na Češkem te ukrade 14letni Fr. Bureš muzikantom 40 K in prve 4 K je izdal na ta način, da je dal domačemu kaplanu za mašo-zadušnico za svojega očeta. Tudi čin pietete! — V ženskem samostanu v Sternbergu se je zgodil l. 1908. sledeči čudež: Sestra Jožefa je imela že jako dolgo neozdravljiv ab-ces na levem palcu, in najboljši zdravniki niso mogli pomagati. Ona pa je končno z zaupa-njem ovila palec s podobico pravega Jezusčka in je ozdravela. Tako pripoveduje mesečnik, ki ga izdajajo prečastiti očetje na Sv. Hostinu. Mogoče bi se dalo kaj takih radikalnih sred-stev uporabiti pri šolski higieni?

Po „Fr. L. St.“

Kranjski deželni šolski svet je njemu prideljenim trem šolskim nadzornikom določil v nadzorstvo ta-le delokrog: a) Leveč: c. kr. učiteljske v Ljubljani in privatno žensko učiteljske pri uršulinkah v Ljubljani in v Skofji Loki; slovenske ljudske šole v ljubljans-ki okolici, v postojnskem, logaškem, krškem, novomeškem in črnomeljskem okraju. b) Hu-bad t vse slovenske srednje šole, mestni de-

kliški licej in višjo dekleško šolo v Ljubljani, slovenske ljudske šole v Ljubljani in v kočev-skem okraju. c) Belar: nemške srednje šole; privatno žensko učiteljske v Ljubljani in vse privatne nemške šole na Kranjskem.

Pozor, učitelji-naborniki! Pri voja-ških nabornih imamo učitelji z zrelostnim iz-pričevalom in dekretom to ugodnost, da nas ne potrdijo v triletno vojaško službo, ampak v nadomestno rezervo. V ta namen mora pa vsak učitelj, ki pride k naboru, do zadnjega februarja vložiti tako-le prošnjo:

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Vdano podpisani N. N., rojen l. v je pristojen po svojem očetu v politični okraj zdaj kot učitelj v prosim v smislu §§ 18. in 32. vojnega zakona iz l. 1899. in § 50. vojnih predpisov iz l. 1849, da se me v slučaju, da bi bil potrjen ob naboru l. 1909., uvrsti v na-domestno rezervo. V to svrhu predlagam de-kret in zrelostno izpričevalo.

V dne 1909.

N. N.
učitelj.

Brezplačna mesta v morski kopeli v Gradežu. „Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih“ razpisuje za tekoče leto šest prostih mest v morskem hospiciu v Gradežu. Pravico do teh mest imajo skrofulozni kakor sploh slabotni in malokrvni, k skrofulozi nagnjeni otroci iz Kranjske izven Ljubljane. Ko-peli trajajo šest tednov; sprejemajo se le otroci od 6. do 12. leta. Z dokazili o ubožnosti in z zdravniškimi izpričevali opremljene prošnje je vložiti do 1. maja t. l. na predsedstvo „Dežel-nega pomožnega društva za bolne na pljučih“ v Ljubljani. Zdravniška izpričevala naj se ko-likor mogoče ozirajo na zdravstvene razmere dotične rodovine sloh.

Milo slovenstvo v korist. Poročali smo že, da je stopila družba sv. Cirila in Me-toda v zvezo z narodnima tvornicama mila, s Fockom v Kranju in Gabršekom v Gorici. Danes moremo javiti, da je dala ta zveza naši družbi že 200 K, ki jih je poslal g. Andr. Gabršček Rojaki, uporabljamo predvsem dru-gim tisto blago, ki donasa gmotno podporo za obrambo slovenstva! — Družbi sv. Ci-rila in Metoda je poslal g. Avgust Ničman nekaj starega denarja. Hvala! Pripo-ročamo, da se pregleda po vseh hišah razne zaprašene prostore, dobilo bi se gotovo mnogo starega denarja, ki tam plesni, a družba bi ga dobro uporabila domovini v korist. Lansko leto je prejela naša družba za tak denar okolo 30 K.

Šesti sestanek trgovskih in obrtni-ških vajencev je priredilo učiteljstvo meščan-ske šole v Krškem v nedeljo, dne 21. t. m. Strokovni učitelj tov. Makso Hočvar je nada-ljeval predavanje o elektriki. Vsebinska tega poljudnega predavanja je bila po priliki tale: 1. opis in razkazovanje različnih gal-vanskih členov (Voltov, Danielov, Bunsenov, Grovejev, Smeejev in Leclanchejev člen). 2. Iz po-ameznih členov sestavljamo galvan-ske baterije, ki dajejo mnogo močnejši tok nego posamezen člen. 3. Svet-lobni in toplotni učinki galvan-skega toka. Za-renje tenke žice. Žarnica in obloč-nica. 4. Proizvajanje električnega toka z dinamo strojem. 5. Električna go-nila (motorji). Cestna železnica. 6. Br-zični brzojav in Röntgenovi žarki. Pomen poslednjih v kirurgiji. — Predavatelj je imel na razpo-lago vse potrebne naprave in je stvar tej stop-nji primerno poljudno razložil. Da so ga mladi poslušalci pozorno poslušali, mi ni treba po-sebe opominati, saj je predmet samobesei ve-lezanimiv in aktualen. — Po predavanju je bila telovadba.

V Žetalah pri Rogatcu se je vršil 18. t. m. poučen tečaj „Zveze narodnih dru-štev“, ki je krasno uspel. Vodil je tečaj pred-sednik „Zveze“ tov. Pesek, predavala sta tov. A. Ogorelec o košarstvu kot domači industriji in g. Prekorshek o narodni ideji. Obe predavanji so poslušalci — ki jih je bilo vkljub delavniku jako mnogo — z velikim zanimanjem poslušali, in živahen razgovor po-tem je pričel, da so zlasti zrna predavateljev padla na rodovitna tla. — Potem je priredilo „Kmetijsko bralno društvo“ veselico s petjem, godbo in gledališko predstavo, ki je vse izbornu uspele. Največ zaslug za to prireditel ima učiteljsko žetalsko, posebno pa nadučitelj tov. So-tošek. Le tako vro naprej!

Od Sv. Lucije nam poročajo: Za po-tovalno ljudsko knjižnico tol. učiteljstva so da-ovali dosedaj: Prijatelj Josip na Grahovem 53 različnih knjig. Kašča Franc v Tolminu 3 knjige in Mikuž v Logu 1 knjigo. Hvala! Kdor misli še kaj darovati naj stori to čimprej, da odbor iz-vršiš sklep.

Z ljubljanske vadnice. Definitivnim vadniškim učiteljem je imenovan Viktor Ja-klič. — Pavla pl. Benzenbergova je pomaknjena v VIII razred.

Umrl je v ponedeljek na Gočah pri Vi-pavi tamonjski učitelj Anton Bezeg. Pokojnik je nekoliko časa služboval tudi na Primorskem, med drugim v Borštu pri Trstu. Star je bil 34 let. Vzrok smrti — jetika. R. i. p.!

Poročil se je nadučitelj v Ročinu, Ivan Kunc z gđ. Pavlo Berbučev od Sv. Križa. Čestitamo!

*) Pri nas kupuje vse knjige vsem otrokom okrajni šolski svet, kar je edino prav.